

Internremissvar Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)

Regeringskansliet har skickat Justitiedepartementets betänkande *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)* på remiss till bland annat Trelleborgs kommun.

Socialförvaltningen har från kommunledningsförvaltningen fått en internremiss gällande synpunkter på förslagen och materialet i betänkandet som en del av beredningen av ärendet, varför följande svar ges.

Socialförvaltningens svar

Utredningen

Utredningen i *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)* har haft i uppdrag att lämna förslag på förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter och vissa andra statliga och kommunala myndigheter samt skolor. Vidare har regeringen gett tilläggsdirektiv att föreslå en ny huvudregel i sekretesslagstiftningen när det gäller informationsdelning med brottsbekämpande myndigheter. Huvudregeln ska som utgångspunkt genomföras med uppgiftsskyldigheter för de myndigheter och andra aktörer som omfattas av direktiven.

Syftet med uppdraget är att arbetet med att förebygga och bekämpa brott ska effektiviseras genom att möjligheterna att utbyta information förbättras i så stor utsträckning det är möjligt utan att det medför ett oproportionerligt intrång i enskildas personliga integritet.

Utredningen föreslår bland annat:

- En ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna som innehåller
 - en skyldighet att på begäran lämna kontaktuppgifter till enskilda för alla myndigheter, dvs. även kommuner och regioner, och vissa enskilda verksamheter,
 - en uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter,
 - en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner, och
 - en uppgiftsskyldighet för skolan.
- Utvidgade och förenklade möjligheter att lämna uppgifter från socialtjänsten och hälso- och sjukvården till brottsbekämpningen.

- En skyldighet för banker och vissa andra finansiella företag att lämna uppgifter som rör kvalificerad brottslighet på underrättelsestadiet till Polismyndigheten, Skatteverket Säkerhetspolisen och Tullverket.
- En rättslig grund för enskilda att behandla personuppgifter för att på begäran lämna ut sådana till de brottsbekämpande myndigheterna.

Socialtjänstsekretess enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL) är undantagen från förslaget i den nya lagen om en mer allmän uppgiftsskyldighet, med undantag för en skyldighet att på begäran lämna kontaktuppgifter till enskilda. Därför är det förslagen i utredningen om utvidgade och förenklade möjligheter att lämna uppgifter från socialtjänsten till brottsbekämpningen samt skyldigheten att lämna kontaktuppgifter till brottsbekämpningen som påverkar socialförvaltningen.

Utvidgade och förenklade möjligheter att lämna uppgifter från socialtjänsten till brottsbekämpningen

Utredningen föreslår att socialtjänsten i huvudsak inte ska omfattas av den generella uppgiftsskyldigheten i den nya lagen. Skälen för det är att sådan lagstiftning för det första skulle medföra en risk för oproportionerliga intrång i skyddet för enskildas personliga integritet. För det andra skulle det kunna medföra så stora ingrepp i socialtjänstens huvuduppdrag att det riskerar att få en kontraproduktiv effekt eftersom socialtjänstens arbete i sig utgör ett viktigt skydd mot att enskilda hamnar i kriminalitet. Ett ökat uppgiftslämnande från socialtjänsten bör i stället enligt utredningen åstadkommas genom riktade justeringar i den befintliga lagstiftningen.

Justeringarna i fråga är

1. Uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet

Det ska inte längre krävas en bedömning av om en uppgift kan antas bidra till att förhindra brott i 10 kap. 18 a och c §§ OSL, men det ska framgå att en uppgift får lämnas i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Vissa ord och formuleringar i bestämmelserna i 10 kap. 18 a och c §§ OSL ska ändras för att göra bestämmelserna enklare att tillämpa. Bestämmelsen i 10 kap. 18 a § OSL ska även bryta sekretess gentemot Tullverket.

2. Uppgifter om misstankar om vissa begångna brott

Kravet på brottets allvar i 10 kap. 23 § OSL ska, när det gäller fullbordade brott, ändras från misstanke om brott där straffskalan börjar på *ett års* fängelse till brott där straffskalan börjar på *sex månaders* fängelse. Uppgifter ska inte bara kunna lämnas ut vid försök till brott utan även vid förberedelse eller stämpling till brott. I de fallen ska krävas att misstankarna avser brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är

fängelse ett år eller mer. Bestämmelsen får alltså ett utvidgat tillämpningsområde när fler brott omfattas, bland annat:

- människohandel, mindre grovt brott (4 kap. 1 a §)
- grovt hemfridsbrott eller grovt olaga intrång (4 kap. 6 §)
- grovt olaga integritetsintrång (4 kap. 6 d §)
- grovt dataintrång (4 kap. 9 c §)
- mindre grov våldtäkt (6 kap. 1 §)
- sexuellt övergrepp (6 kap. 2 §)
- sexuellt övergrepp mot barn (6 kap. 6 §)
- grovt utnyttjande av barn för sexuell posering (6 kap. 8 §)
- utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling (6 kap. 9 §)
- egenmäktighet med barn, grovt brott, (7 kap. 4 §)
- grov stöld (8 kap. 4 §)
- grovt tillgrepp av fortskaffningsmedel (8 kap. 7 §)
- grovt egenmäktigt förfarande (8 kap. 8 §)
- grov skadegörelse (12 kap. 3 §)
- grovt häleri (9 kap. 6 §)
- grovt tagande av muta eller grovt givande av muta (10 kap. 5 c §)

3. Det ska inte krävas en identifierad person som är misstänkt för brottet

En uppgift ska kunna lämnas ut med stöd av 10 kap. 23 § OSL även om det inte finns en identifierad person som är misstänkt för brottet.

4. Tullverket får en möjlighet att begära ut uppgifter om placering

Tullverket ska omfattas av möjligheten att begära ut en uppgift om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, stödboende eller familjehem.

En skyldighet att på begäran lämna kontaktuppgifter till enskilda till de brottsbekämpande myndigheter

En generell skyldighet i den nya lagen att lämna ut uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna ska som tidigare nämnt inte tillämpas på uppgifter som omfattas av socialtjänstsekretess. Undantaget gäller dock inte för den särskilda uppgiftsskyldigheten avseende kontaktuppgifter.

Utredningen bedömer i denna del att brottsbekämpningens intresse av att få tillgång till sådana relevanta kontaktuppgifter väger tyngre än det intrång i den personliga integriteten det kan innebära att lämna ut dessa uppgifter till brottsbekämpningen.

Med relevanta kontaktuppgifter avses typiskt sett de senast kända uppgifterna som den utlämnande verksamheten har tillgång till, bland annat

- bostadsadress eller annan jämförbar uppgift som kan lämna upplysning om var den enskilde bor stadigvarande, tillfälligt eller i övrigt vistas,
- uppgift om en enskilds arbetsplats,
- uppgift om telefonnummer, e-postadress eller annan jämförbar kontaktuppgift,

- uppgifter om ett uppgivet ombud eller företrädare, samt
- användarnamn eller annan liknande uppgift som används på sociala medier.

Huvudregeln ska alltså vara att ovannämnda kontaktuppgifter på begäran ska lämnas ut till de brottsbekämpande myndigheterna. Samtidigt föreslår utredningen att en sekretessbelagd uppgift *inte* ska lämnas om *synnerliga skäl* talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför brottsbekämpningens intresse av uppgiften. Det är den utlämnade myndigheten som ska bedöma om synnerliga skäl föreligger.

Hur förslagen påverkar socialförvaltningen

Utredningen bedömer att förslagen i *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)* inte i någon större utsträckning bör påverka socialtjänsten. Med tanke på att socialtjänsten endast omfattas av skyldigheten att lämna ut kontaktuppgifter eftersom uppgifter som skyddas av socialtjänstsekretess undantas från de övriga bestämmelsernas tillämpningsområde i den nya lagen, anser socialförvaltningen att utredningens bedömning i denna del är korrekt.

Visserligen kan de riktade justeringar som föreslås i den befintliga lagstiftningen leda till att fler uppgifter kan lämnas ut från socialförvaltningen. Samtidigt kan en ny skyldighet att på begäran behöva lämna ut kontaktuppgifter till enskilda som är aktuella på socialförvaltningen sannolikt komma att leda till ökad mängd förfrågningar från polisen och andra brottsbekämpande myndigheter. Förslagen kommer dock enligt socialförvaltningen inte innebära några större förändringar eller medföra någon betydande ökad administrativ börda.

Socialförvaltningens svar

Syftet med utredningens uppdrag är att arbetet med att förebygga och bekämpa brott ska effektiviseras genom att möjligheterna att utbyta information förbättras i så stor utsträckning det är möjligt utan att det medför ett oproportionerligt intrång i enskildas personliga integritet. Socialförvaltningen delar utredningens bedömning att det behövs både förenklingar av den befintliga lagstiftningen och förbättrade rättsliga möjligheter för socialtjänsten att lämna ut uppgifter till brottsbekämpningen, samtidigt som förvaltningen anser att det är av stor vikt att en ökad informationsdelning inte leder till ett lägre förtroende för socialtjänsten eller påverkar socialtjänstens möjlighet att utföra sitt huvuduppdrag.

Socialförvaltningen ställer sig mycket positiv till förslagen som innebär att befintlig lagstiftning förenklas och förtydligas. Det finns också behov av vägledning och/eller förtydligande på nationell nivå eftersom det kan vara svårt för tjänstemän att bedöma vissa rekvisit i lagstiftningen som till exempel när ett utlämnade av uppgifter kan anses bidra till att förhindra

brott, eller kring den straffrättsliga bedömningen av vilket brott som uppgiften avser och vilken straffskala som är tillämplig.

Socialförvaltningen ser också att en tydligare lagstiftning tillsammans med insatser för att öka kunskapen kring sekretesslagstiftningen genom till exempel en nationell vägledning och utbildning skulle kunna leda till en kulturförändring inom socialtjänsten där tjänstemän kan vara tryggare och därmed mer frimodiga i sitt uppgiftslämnande utan oro att av misstag lämna ut för mycket information och därmed begå tjänstefel samt riskera personliga påföljder.

I övrigt har socialförvaltningen inga synpunkter och har inget att erinra mot förslagen i betänkande *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)*.